

Literaire roman over 'verhaal dat verteld wilde worden'

Het gesprek met Cobi van Baars

COBI VAN BAARS: „ALS SCHRIJVER HEB IK GELEERD TE WACHTEN OP HET VERHAAL. DAT KLINT EEN BEETJE VAAG, MAAR ZO WERKT HET VOOR MIJ." FOTO THEO PEETERS

Het is echt gebeurd. In 1967 werd in Limburg een tweeling uit elkaar gehaald. De zusjes groeien op in twee verschillende adoptiegezinnen. Pas op hun 21ste horen ze van elkaars bestaan. Cobi van Baars uit Cuijk verwerkte dit tot een roman.

ANNE NIJTMANS

Anne Nijtmans

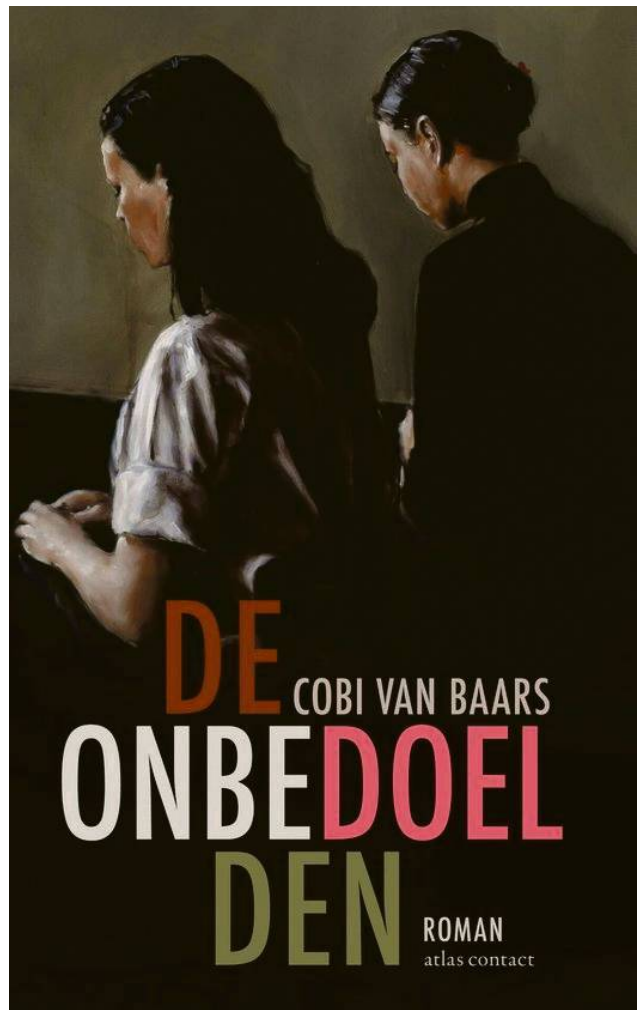
Stel je eens voor. Je weet dat je geadopteerd bent. Maar op je 21ste hoor je van je adoptieouders dat je een tweelingzus hebt die ook is geadopteerd. Het overkwam Aaf, een van de twee hoofdpersonen in de roman *De Onbedoelden* van Cobi van Baars.

Van de andere zus, Anne-marieke, wisten de adoptieouders niet eens dat hun aangenomen kindje de

helft was van een twee-ei-

gige tweeling. Meneer pastoor had het contact geregeld. 'Hij had zich ontpopt als bemiddelaar, degene die de steken die God had laten vallen eigenhandig probeerde op te halen', schrijft Van Baars. De kinderloze Koos en Fien moesten zich melden bij de Vroedvrouwenschool in Heerlen. Ze werden via een zijdeur binnengelaten, Fien kreeg een baby in de armen gedrukt. Een non met gesteven kap werkte hen snel de deur uit.

De ouders van Aaf wisten wél dat hun tweede adoptiekindje – zij hadden al een meisje geadopteerd – deel uitmaakte van een tweeling. Zij twijfelden lang of ze moesten meewerken aan het scheiden van de babyzusjes. De Raad voor de Kinderbescherming deed onderzoek en liet weten 'dat er door de kinderen zelf geen nadeel van een gescheiden plaatsing zou worden ondervonden.' De ouders gingen overstag. Om-

DG

dat ze zó graag nog een kind wilden en omdat het hun teruggetrokken oudste dochter goed zou doen.

Overhoopgehaald

„Alles wat die meisjes over zichzelf dachten te weten, werd op hun 21ste overhoopgehaald", zegt de Cuijkse. „Ze waren ineens de helft van iets, woonden nota bene niet eens zo ver bij elkaar vandaan. Later bleek zelfs dat ze jarenlang met dezelfde trein naar school waren gereisd."

De ene zus vraagt zich af waarom ze haar tweelingzusje nooit heeft gemist. De andere speelde als kind dat ze een tweeling is. Ze heet Annemarieke, en verbeeldt zich dat ze tegelijk Anne en Marieke is.

Aaf spoort Annemarieke op. In de roman staat: 'Onvoorstelbaar hoe het verleden het heden kan ontzetten. Hoe de zus van wie je het bestaan niet kende, de zus die je nooit hebt gemist, in twee weken tijd kan veranderen in de vrouw die je móét ontmoeten om jezelf nog te kunnen begrijpen.' In de jaren daarna gaan ze samen op zoek naar het verleden.

De roman is op waarheid gebaseerd. Hoe kwam het verhaal tot u?

„Ik ken het al lang. De persoon die in mijn boek Aaf heet, was ooit mijn collega. We waren 21. Ze vertelde me destijds dat ze net haar tweelingzus had ontmoet. Ik ben dat verhaal nooit vergeten. Niemand hoort op haar 21ste dat ze een tweelingzus heeft. Veel later kwamen we weer in elkaars leven en hoorde ik hoe het zich ontwikkeld had."

„Toch dacht ik ook toen niet: hier wil ik een boek over schrijven. Het verhaal was me te particulier, te 'Spoorloos-achtig' en destijds ook te groot voor mij als schrijver. Maar de laatste jaren moest ik er steeds vaker aan denken. Ik had inmiddels drie romans geschreven. Die speelden meer op het intermenselijke vlak. Voor mijn volgende boek zocht ik een groter thema. Uiteindelijk ben ik naar haar toe gegaan en heb gevraagd: 'Mag ik jouw levensverhaal gebruiken voor een literaire roman? Maar ik wil wel de volledige vrijheid om het op mijn manier te schrijven'."

Dat is nogal een vraag. Vond ze het goed?

„Ze zei meteen 'ja'. Ze had mijn eerdere boeken gelezen. Die gaven haar het vertrouwen dat ik dit onderwerp integer zou aanpakken. En ze was er zelf ook klaar voor om met dit bijzondere leven naar buiten te treden. Ik kreeg het hele verhaal te horen, heb dossiers mogen inzien en heb verschillende betrokkenen gesproken. Soms zijn de echte gebeurtenissen zó bizar en ongeloofwaardig. Ik had ze onmogelijk kunnen verzinnen. Vreemde toevalligheden, missers, hiaten. Brieven die achterover worden gedrukt."

Hoe dicht blijft de roman bij de werkelijkheid?

„De verhaallijn klopt, ook de bizarre ontwikkelingen daarin. De verteller verontschuldigt zich zelfs voor die toevalligheden. De personages heb ik grotendeels zelf ingevuld, sommige heb ik compleet verzonnen en ik heb gerommeld met data en locaties. De Vroedvrouwenschool in Heerlen bestaat wel echt. Daar zijn de zussen geboren."

Tegelijkertijd moest u voor deze roman keuzes maken. Niet elk gegeven kan helemaal uitgewerkt worden. Hoe ging dat?
„Zoekend. Als schrijver heb ik geleerd te wachten op het verhaal. Dat klinkt een beetje vaag, maar zo werkt het voor mij. Ik heb het stap voor stap moeten veroveren. Er zijn veel personen bij betrokken die ik allemaal recht wilde doen, al is het maar kort. ”

„Het was vooral lang zoeken naar de juiste stem. Ik heb veel weggegooid. Dat is niet erg, want ook dat brengt je naar waar je zijn moet. Ik wilde vooral geen 'en toen en toen en toen'. Uiteindelijk heb ik gekozen voor een bescheiden maar alwetende verteller. Die gaf me de mogelijkheid te zwenken door tijd en ruimte, te versnellen en te vertragen, samen te vatten en soms echt diep in een personage te gaan. Schrijftechnisch was het een uitdaging om de lezer mee te nemen in al die perspectiefwisselingen. ”

Het boek raakt grote thema's aan zoals de hardvochtige manier waarop werd omgegaan met jonge vrouwen die onbedoeld zwanger raakten. En het perspectief van het adoptiekind en de adoptieouders. Wat is het belangrijkste?

„Toch wel het 'wat als'. Levens worden soms bepaald door dingen waar de betrokkenen zelf niets over te zeggen hebben: toevalligheden, beslissingen van anderen, sabotage zelfs. In dit verhaal zie je dit in extreme mate. Het leven van de biologische moeder verloopt tragisch en het is duidelijk hoe dat komt. De tweelingzusjes zijn onbedoeld en ongewild van elkaar gescheiden. Hun levens hadden heel anders kunnen lopen. Ze hadden samen kunnen opgroeien, bij familieleden of bij een van de twee adoptiegezinnen. Als hun biologische vader van hun bestaan had geweten, was hij eerder in hun leven geweest. Al die keuzemomenten en hiaten in het verleden, zijn bepalende factoren in hun leven geweest. ”

Wat vindt de echte Aaf van het boek. Heeft ze het gelezen?

„Ze is blij, dankbaar, vindt het erg mooi. Ze is heel gelukkig dat het een roman is geworden en geen biografie. " "

Wat vindt u zelf?

„Ik ben dankbaar voor het vertrouwen dat ik heb gekregen. En voor het verhaal. Na drie romans was ik klaar om het op te schrijven. Het verhaal wilde verteld worden. " "

Paspoort

a Cobi van Baars (1967) woont in Cuijk.

a Ze studeerde Nederlands aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Ze studeerde af op de relatie tussen literatuur en beeldende kunst. Na haar letterenstudie volgde ze een cursus aan de kunstacademie en is ze gaan schilderen. Toch had ze altijd het plan om schrijver te worden.

a Van Baars debuteerde in 2017 met Schipper & Zn. Twee jaar later volgde Over het krakende ei en in 2020 de roman Branduren.

a Ze krijgt lovende recensies in landelijke bladen en wordt gezien als een schrijver die gestaag bouwt aan een overtuigend oeuvre.

a Cobi van Baars is getrouwd en heeft drie kinderen.
